

تبیین مدل سبک زندگی ایرانی - اسلامی

محمد اسماعیلی جوشقانی^۱

چکیده

باور این مطلب که شناخت ضرورت های مصرف هر جامعه می تواند خطوط اصلی و سیاست های کلی سیاست گذاران در سطح ملی و بازرگانی را تشکیل دهد شاید دشوار باشد. اما سیر تحولات ساختاری تولید و عرضه محصولات و خدمات در دنیا باعث پیچیدگی در نوع رفتار مصرف کنندگان شده است که به طبع سبک زندگی و فرهنگ جوامع را دستخوش تغییر نموده است. در این مقاله با استفاده از نرم افزار مکس کیودا و با روش کیفی گرندد تئوری سعی شده است به یک مدل دست پیدا نماییم. به این منظور ابتدا با بهره گیری از گروه های کانون شاخصهایی را برای سبک زندگی تبیین و در ادامه با متد مصاحبه کیفی تعداد ۹۰۰ داده بدست آورده و آنها را در مقوله هایی دسته بندی که در نهایت با استفاده از نرم افزار مکس کیودا به یک مدل شبیه دسته گل دست پیدا کردیم و سپس مدل با استفاده از پرسشنامه در سه فرهنگ مورد ازمون قرار گرفته است.

کلیدواژه: سبک، شیوه، زندگی، سبک زندگی ایرانی

مقدمه

در دنیای کنونی، افراد خود را در برابر آنچه می خواهند با زندگی شان بکنند مسئول و پاسخگو می داند. بر همین مبنا با کنار گذاشتن قید و بندها و محدودیت های سنتی و برای شیوه های زندگی قدیمی جایگزین هایی را انتخاب و از سبک زندگی های زندگی والدین تبعیت نمی کنند. (بهمن باینگانی و همکاران)

البته تغییرات امروز دنیای پیرامون ما از سیاست گرفته تا تکنولوژی گسترده ای را ایجاد نموده است که آحاد مردم بعنوان مصرف کنندگان محصولات آن حق انتخاب های گوناگونی دارند و با بیشتر شدن آلت رانتهای انتخاب ترکیب های گوناگونی را می توان در جامعه متصور شد و همین امر باعث شده است که نوعی سردرگمی در سبک زندگی جوامع ایجاد شود و شکل مصرف از جامعه به جامعه دیگر حتی از خانواده ای تا خانواده دیگر متغیر باشد که زمینه ساز تحولات بعدی در شکل ارائه محصول یا خدمت و نوع جدیدی از سبک زندگی برای نسل های بعدی باشد.

بنابراین چه خواهیم چه نخواهیم نمی توانیم مانند گذشتگان خود رفتار کنیم و نباید انتظار داشته باشیم که فرزندانمان هم به شیوه ما رفتار کنند چرا که نوع محصولات و خدمات شکل سبک های زندگی را دگرگون می سازد.

^۱ دکتری سیاست گذاری بازرگانی، مربی

بیان مساله

در افق برنامه سند الگوی پیشرفت ایران آمده است: "در سال ۱۴۴۴ هجری شمسی مردم ایران دیندار، عموماً پیرو قرآن کریم، سنت پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) و با سبک زندگی و خانواده اسلامی ایرانی خواهند بود" دنیای اواسط قرن نوزدهم که مارکس به تحلیل آن همت گمارده بود، درگیر فرآیند تولید بود و بر حول ارزش ها و فرآیندهای مرتبط با آن سامان گرفته بود. در این دنیا مفهوم طبقه اجتماعی، به عنوان مفهومی که تحلیل جایگاه آدمیان در نظام سرمایه داری را ممکن می ساخت - در تحلیل مارکسیستی جامعه نوظهور موقعیتی مسلط یافت. به نظر می رسد حال که مهم ترین تحول پدیدآمده در قرن اخیر گسترش تاریخی مصرف بوده است به مفاهیم جدیدی برای تحلیل جامعه نیازمندیم. مفهوم یا مفاهیمی که بتواند تحول پدیدآمده را در خود بروز داده و برنامه پژوهشی جدیدی را نیز پیش روی علوم اجتماعی قرار دهند. وقتی دنیای اجتماعی متحول می شود، به مفاهیمی نو برای درک کردن آن نیازمندیم و ظاهراً مفهوم سبک زندگی چنین خصایصی را دارد. (فاضلی ۱۳۸۲، ص ۶۱)

نیاز به بازسازی روشهای زندگی امری است که در سند الگوی پیشرفت هم بدان اشاره شده است "ساخت یافتگی جامعه عمدتاً مبتنی بر فرهنگ است که به مثابه هویت و روح کلی جامعه در اجزاء و عناصر خرد و کلان آن حضور دارد .

- بنیادی ترین واحد تشکیل دهنده جامعه، خانواده است که نقشی بی بدیل در تولید، حفظ و ارتقای فرهنگ جامعه دارد.

- جوامع با وجود پاره‌ای تفاوت‌ها، تحت تأثیر سنن الهی و قوانین تکوینی مشترک و فراگیر هستند .

- شماری از سنت‌های الهی حاکم بر جوامع و تاریخ عبارتند از: پیوند تحولات اجتماعی با نفس و اراده انسان؛ وفور نعمت در اثر تقوی، عدالت و استقامت؛ عذاب و کیفر جامعه در صورت گسترش ظلم، فساد، گناه و ترک امر به معروف و نهی از منکر؛ امهال و استدراج و سلطه مؤمنان بر اهل باطل.

- تغییرات اجتماعی تحت تأثیر عوامل فرهنگی، جمعیتی و انسانی، جغرافیایی، سیاسی، اقتصادی، دانشی و فناورانه پدید می‌آید.

- جامعه دینی مبتنی بر شکل‌گیری مناسبات اجتماعی بر اساس اصول و ارزش‌های دینی است و دینداری فردی احاد جامعه به تنهایی ضامن تحقق جامعه دینی نیست."

سبک زندگی را می‌توان الگوهایی از کنش دانست که تمیزدهنده افراد جامعه است. زیرا Rimmer چهار دلیل عمده را در تجدید حیات مفهوم سبک زندگی شناسایی می‌کند:

۱- فرآیندهای "فردی شدن" که آزادی و حق انتخاب بیشتر را به خصوص برای جوانان در شرایط به سرعت رو به تغییر جهان داشته‌اند.

۲- رشد طبقه متوسط جدیدی که جهت‌گیری آنها آشکارا به سوی سرگرمی و مصرف است و عمدتاً جوانان شهری دارای مهارت‌های حرفه‌ای را در بر می‌گیرد.

۳- افزایش روزافزون مباحثات آکادمیک در خصوص "پست مدرنیسم" که در آن ظهور ارزش‌ها و سبک‌های زندگی جدید نقش کلیدی را ایفا می‌کند.

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیست و دوم و بیست و سوم خردادماه ۱۳۹۸

۴- سهم موثر بورديو در موضوع سبک های زندگی و به خصوص کتاب تمایز که به آن پرداخته خواهد شد.

ضرورت مطالعه سبک زندگی

در سالهای پس از جنگ جهانی دوم- پدیده مصرف گرایی ظهور کرد. این امر، بازاریابی محصولات تولید انبوه، شناخت بازار و رفتار مصرف کننده را الزامی ساخت. در نتیجه رشد اقتصادی و ماشینی شدن کار، افزایش دستمزدها و گسترش وسایل تفریح و فراغت جامعه ای در غرب صنعتی پدید آمد که به مقوله تفریح و فراغت بسیار اهمیت می داد.

در عین حال جامعه ای ظهور می کرد که تمایزات سنتی در آن تا اندازه ای محو می شدند. کلان شهرها موجب گمنامی آدم ها در شهر بودند و از همین رو شناخت افراد بر مبنای شاخص های منزلتی گذشته ناممکن می شد.

(فاضلی، ۱۳۸۲، ص ۶۳)

مقوله هویت اهمیت پیدا می کرد و شواهدی در دست بود که نشان می داد دیگر افراد بر مبنای جایگاه خود در نظام تولید نمی اندیشند و رفتار نمی کند (بروز جنبش های اجتماعی جدید نمونه ای از این تحول هستند). ارزش ها و هنجارهای سنتی که راهنمای کنشی بودند تا اندازه ای کارآمدی خود را از دست دادند و عمل افراد بیش از هر زمان دیگر بر انتخاب های فردی وابسته شد.

وفور اقتصادی شرایطی را پدید آورده بود که تحلیل کنش های افراد بر مبنای مفاهیمی نظیر طبقه اجتماعی بیش از حد ساختارگرایانه به نظر می رسید و ظاهراً باید جایی برای تحلیل خلاقانه تر کنش - تحلیلی که آزادی بیشتری برای فرد قائل شود باز می شد.

از طرفی مهم ترین مباحث پدیدآمده تغییر در سبک زندگی افراد، تغییر در خانواده هاست، حساسیت هایی که نسبت به خانواده وجود دارد کاملاً به جاست زیرا خانواده نخستین کانون یادگیری است و باید یادآور شد که نخستین آموزه های اخلاقی فرهنگی و انسانی بوسیله اولین آموزگاران یعنی پدر و مادر آموخته می شود.

در بند ۹ تدابیر سند الگوی پیشرفت هم این مهم آورده شده است: " تبیین، ترویج و نهادینه سازی سبک زندگی اسلامی ایرانی سالم و خانواده محور با تسهیل ازدواج و تحکیم خانواده و ارتقای فرهنگ سلامت در همه ابعاد". در نتیجه هرگونه دگرگونی در خانواده موجب تحول و دگرگونی در مسیر زندگی و تجربه زیستی تک تک انسان ها می شود که با تغییرات در سبک زندگی خود را نشان می دهد. از طرف دیگر پیامدهای دگرگونی خانواده، دامن گیر تمامی ارکان جامعه، از جمله اقتصاد، فرهنگ و سیاست نیز می گردد.

به نظر می رسد به قول توریستین وبلن جامعه ایرانی به سمت رفتارهای طبقه آسا می رود و این گرایش در فرهنگ ایرانی روز به روز نهادینه تر می گردد. در حالیکه از نظر کار تولیدی اقتصاد ایرانی محتاج تلاش مضاعف است و این تناقض بین تولید و مصرف در جامعه سرگردانی را برای مصرف کننده ها ایجاد نموده است که می بایست با برنامه ای مدون سبکی ایرانی اسلامی را تدوین و با هماهنگی همه نهادها به اجرا گذاشته شود.

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پشوران، چالش‌ها و الزامات تحقق؛ بیست و دوم و بیست و سوم خردادماه ۱۳۹۸

جدول ۲-۲. نتایج خلاصه شده مطالعه انتقادی پژوهش‌های داخلی^۲

ردیف	پژوهش در سال	روش پژوهش	رویکرد نظری	نکات مثبت	نکات منفی
۱	ابادری و چاوشیان ۱۳۸۱	اسنادی	تبیین نظری مفاهیم اصلی در رابطه طبقه تا سبک زندگی و هویت	تفسیری دقیق از مفصل بندی مفاهیم موجود	عدم ارائه بخشی مفهومی با استفاده از مفاهیم مورد استفاده در ایران
۲	رحمت آبادی و آقابخشی ۱۳۸۵	دلغی	استفاده از رهیافت منفرد	ارائه داده های کیفی از جوانان طبقه متوسط	ارائه شاخص‌های اعتبارسنجی شده
۳	شالچی ۱۳۸۶	پیمایشی	استفاده از رهیات هم سیاقی	کمی سازی شاخص های سنجش سبک زندگی	عدم قابلیت تصمیم نتایج به کل جمعیت جوان
۴	فکوهی ۱۳۸۶	اسنادی و فراتحلیل	تلفیق رهیافت تضرر و هم سیاقی	سعی در اکتشاف زمینه مورد مطالعه	عدم آزمون نتایج براساس تحقیق میدانی
۵	حمیدرضا فرجی ۱۳۸۶	مصاحبه عمیق	استفاده از رهیافت هم سیاقی	نگاه به جنسیت و تمرکز بر آن در شکل گیری سبک زندگی	عدم استفاده از استراتژی مشخص تحقیق
۶	فاضلی ۱۳۸۶	مصاحبه عمیق	استفاده از رهیافت هم سیاقی	مقایسه دو فضای اجتماعی	تمرکز بر مصرف به عنوان تنها بعد سنجش سبک زندگی
۷	مهدوی کنی ۱۳۸۶	اسنادی	بررسی نظری مؤلفه های سبک زندگی	نقد هر مولفه	عدم آزمون توسط داده های میدانی
۸	کفاش و دیگران ۱۳۸۹	پیمایشی	استفاده از رهیافت هم سیاقی و تفرد	آزمون رهیافت ها به عدد داده های کمی	عدم قابلیت تصمیم داده ها
۹	ازکیا و رودبارکی ۱۳۸۹	ترکیبی (کمی و کیفی)	تلفیق نظریات توسعه و سبک زندگی	آزمون نظریه های سبک زندگی در فضای غیرشهری	عدم توجه به تفاوت های نظری میان روستا و شهر

پیشینه پژوهش

پیشینه خارجی

1-In exploration of aglobal teenege lifestyle in Asian societies / Thomas Tan tsv wee

پنج بعد کسب زندگی جوانان در سنگاپور را شناسایی کرده که:

خوشحالی ۸۲٪/ تحصیلات خوب ۷۹٪/ پرداختن به سلامتی ۷۹٪/ برنامه موفقیت ۷۱٪/ بدست آوردن و خرج کردن پول ۶۴٪

2-Purchase of clothing and its lirkaye to famijy ceammenieation and lifestyle amony yoang adults Jane lu Hsu and kai-ming chang zoob

۲. رضا صمیم، فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران، ۱۳۹۳

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیست و دومین و بیست و سومین خردادماه ۱۳۹۸

این تحقیق چگونگی الگوهای ارتباطی و سبک زندگی را بر خرید کفش های ورزشی و لباس در بزرگسالان بررسی می کند.

یافته های این تحقیق: بخش هایی که در این تحقیق شرکت کرده بودند در دو دسته گروه بندی شدند. عملگرا و ادراک گراها:

الگوهای ارتباطات فامیلی برای بخش عملگراها بیشتر شبیه یک مفهوم مدارای پائین است. حفاظت؟ بدون مداخله است. پاسخ دهندگان به خرید در بخش عملگراها برای خرید کفش ورزشی و لباس کمتر نتیجه گرا بوده اند و توجه کمتری به اطلاعات مرتبط با بازاریابی داشته اند.

پاسخ دهندگان ادراک گراها توجه ویژه ای به اطلاعات مرتبط با بازار داشته اند.

پاسخ دهندگان ادراک گراها توجه ویژه ای به اطلاعات مرتبط با بازار داشته اند. و برند می تواند بر تصمیمات آنها تأثیر بگذارد. بزرگ سالان این دسته رهبران ایده را در نظر می گیرند و خرید کفش در ورزش و لباس بیشتر تحت تأثیر بودجه های بالاتر آنهاست. الگوهای ارتباطات خانوادگی در پاسخ های آنها بیشتر مفهوم گرایی است. پلورالستیک و مبتنی بر رضایت

3-Health-improving lifestyle of *organic and fanectioned faed* consumers

هدف این مقاله کشف رفتار مصرف کنندگان غذاهای ارگانیک و عملیاتی و درک سلامتی و اینکه سلامتی در بهبود سبک زندگی تأثیر می گذارد.

نتایج: مصرف کنندگان غذاهای غیرارگانیک مفهوم مشابهی از سلامتی و بهتر بودن نسبت به مصرف کنندگان غذاهای ارگانیک داشته اند. اما تفاوت در جنبه های معینی از راه دستیابی به آنها بوده است. خرید غذاهای ارگانیک و غیرارگانیک در سبک در زندگی متفاوت ایجاد می شود.

نتیجه تحقیق تأیید می کند که ارتباط بین غذای ارگانیک و سبک زندگی فعال را به همین ترتیب خرید غذاهای غیرارگانیک در سبک زندگی منفعل اتفاق می افتد.

4-Wright and Goldstucker,1960. schiffman and kanuk zeal, Solomon, zoog

فاکتورهای مورد مطالعه برای سبک زندگی سالم

۱- ورزش و تناسب اندام ۸۲٪ ۲- تعادل روحی و روانی ۷۹٪ ۳- زیبایی و حفظ ظاهر ۷۵٪

۴- فعالیت های مذهبی ۷۰٪ ۵- حفظ سلامتی و جلوگیری از ناخوشی ۶۲٪ ۶- مدیریت استرس ۵۸٪

5-Magnetic points for lifestyle shaping the contription of self- ful fillment, aspivation, and capabilities paul Henry

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیست و دومین و بیست و سومین خردادماه ۱۳۹۸

نتایج: جنبه های سبک زندگی جائیکه خودشکوفایی بعنوان نقاط کانونی برای تطابق سبک زندگی به کار گرفته می شود. تجربه می تواند منبع انرژی و دادن معنی به زندگی باشد. به هر حال انتخاب هدایت رضایت مندی از خودشکوفایی بوسیله آرزوها و قابلیت های خاص برای یک شخص تعیین می گردد.

بیان نظری تحقیق

سبک زندگی

اصطلاح سبک زندگی از دو واژه استایل style و لایف life تشکیل شده است که به نظر می رسد واژه زندگی تا اندازه ای روشن باشد اگرچه نیاز به بازشناسی دارد و این مفهوم استایل است که شاید مفهوم زندگی را یدک کشیده و رنگ و شکل می دهد.

Style از اصل لاتین stilus و فرانسوی قدیم stylus گرفته شده است که این اصطلاح را در گذشته برای اشیاء نوک تیز و فلزی استفاده می کردند که جهت دار بوده است.

و یا در فرهنگ لغت وستر (۲۰۰۴) استایل را محو با عرضه خصوصاً در موسیقی یا یکی از هنرهای زیبابه ترکیب طرح های مشخص ادبی یا فرضیه های هنری آورده است.

آنچه به نظر می رسد سبک یا style را در اکثر فرهنگ های لغت با شیوه و روشهایی که باید همراه است و بیشتر بر پوشش نیز تاکید دارد آنگونه که در لغت نامه کمبریج (۲۰۰۴) و آکسفورد (۱۹۸۷) از سبک با عنوان مد خصوصاً در پوشیدن نام برده شده است و ویژگی های دیگری که بر تعاریف سبک سایه انداخته است شیوه یا روشی که بواسطه آن فرد می تواند در جامعه برای خود گروه یا دوره خاص تمایزی را ایجاد نماید.

معنای ترکیب سبک و زندگی

در لغت نامه وستر (۲۰۰۴) آمده است «روش نوعی زندگی فرد، گروه یا فرهنگ بیان شده است و در لغت نامه آکسفورد (۱۹۹۰) روش خاصی از زندگی یک شخص یا گروه آمده است. و در لغت نامه ژنوم هارمن (۱۹۸۷) آورده است: شیوه زندگی یا سبک زیستن که منعکس کننده گرایش ها و ارزش های یک فرد یا گروه است که عادات، نگرش ها، سلیقه ها، معیارهای اخلاقی، سطح اقتصادی و ... که با هم طرز زندگی کردن فرد یا گروهی را می سازد. سبک زندگی مجموعه ای نسبتاً هماهنگ از همه رفتارها و فعالیت های یک فرد معین از جریان زندگی روزمره است که مستلزم مجموعه ای از عاداتها و جهت گیری ها و بنابراین برخوردار از نوعی وحدت است (گیدنز ۱۳۸۸، ۱۳۱)

مفهوم شیوه زندگی

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیست و دوم و بیست و سوم خردادماه ۱۳۹۸

به نظر آدلر هر کسی برای رسیدن به برتری راه و روش مخصوص به خود دارد که از فردی به فرد دیگر متفاوت است. آدلر این راه و روش های منحصر به فرد را شیوه زندگی می نامد، شیوه زندگی عبارتست از مجموعه ای از هدف ها، طرح ها و عادت های رفتاری، اعتقادات و نگرش ها و تمایلات فرد که شخص در زندگی براساس آنها عمل می کند. شیوه زندگی انسان در شش سال اول زندگی پایه گذاری می شود و عوامل جسمانی، روانی و اجتماعی در شکل گیری آن تاثیر بسزایی دارد. (رحیمیان ۱۳۸۱)

می توان گفت در این میان حق تقدم با عوامل جسمانی است در این میان حق تقدم با عوامل جسمانی است به همین دلیل عوامل جسمانی در ایجاد فرضیاتی در زندگی خود تاثیرات بسزایی دارند. به همین دلیل آدلر برای تجارب اولیه ی اجتماعی کودک در زمینه ی مفهوم خود نسبت به موقعیتش در جهان اهمیت زیادی قائل می شود و معتقد است که کودک به اقتضای نیازها و شرایط خاص محیط خانوادگی خود، روشهایی خاص را برای رسیدن به هدف هایشان اتخاذ می کند که به تدریج جزء صفات ثانوی او می شوند.

نظریه های سبک زندگی

توریستن وبلن Thorstein Veblen

وبلن پایگاه (شان و منزلت) فرد را در ابعاد اقتصادی تعیین کننده عادات فکری و رفتارهایش می دانست. از این رو از نظر وبلن در یک فرهنگ رقابتی افراد تلاش می کنند به مراتب بالاتری از این شان و منزلت دست یابند. وبلن در گام بعدی چنین پیشنهاد کرد که منزلت و احترام امری است مقایسه ای و بازتابی، معمولاً فرد به میزان منزلت و شانی که دیگران برای او قائلند برای خود احترام قائل می شود و هر میزان از این احترام که بدست می آید پایه ای است برای انتظار و توقع مرتبه بالاتر. در نتیجه انگیزه و تلاش پایان ناپذیری در یک فرهنگ رقابت آمیز شکل می گیرد. انگیزه ای ناشی از هراس از دست دادن حرمت و تلاش برای پیشی گرفتن از دیگران. (وبلن، ص ۸۲) گئورگ زیمل (۱۸۵۸-۱۹۱۸) (George Simmel).

زیمل در کتاب فلسفه پول (۱۹۰۰) Philosophies Desgeldes فصلی به نام سبک زندگی یا Lebensstill دارد که در آن بیان می کند زندگی و شکل یا به عبارت دیگر محتوا و قالب (معنا و صورت) مفاهیمی نسبی هستند. آنچه مانند سبک امپرسیونیسم در نقاشی یا گوتیک در معماری، نسبت به زهندگی مشکل محسوب می شود، از دیدگاه بسیاری از مردمان هر عصر معنا یا محتوا محسوب می شود. البته به قول زیمل محتوایی عینی.

بنابراین می توان گفت به نظر زیمل سبک زندگی همان فرهنگ است، اما فرهنگ در محدوده زمان و فضا یک فرد یا اجتماع. هر فردی در هر برهه ای از زندگی جمعی خود تلاش می کند فردیت برتر خود را با بهره گیری از امکانات محیطی (اجتماعی- فرهنگی) ابراز نماید. اگرچه آغاز این تلاش در لایه های داخلی تر زندگی خود را متجلی می سازد (مانند سبک های خاص در زندگی فردی، آرایش بدن و لباس) اما به تدریج به خصوص در جامعه نو لایه های خارجی

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پشیران‌ها، چالش‌ها و الزامات تحقق؛ بیست و دومین و بیست و سومین خردادماه ۱۳۹۸

تر زندگی نیز جلوه گاه این تلاش می شود. مواردی مثل دکوراسیون و معماری محل سکونت و کار و پیامد آن تلاش های فردی در سطح اجتماعی، نمایشگاهی از سبک های متعدد را پدید می آورند.

ماکس وبر (۱۹۲۰-۱۹۶۴) (Max Weber)

جامعه انسانی حاصل پیوند میان اعضای آن است و این پیوند ریشه در مشترکات آنها دارد. اما وجود این اشتراک ها به معنی نبود وجود اختلاف و افتراق میان افراد جامعه نیست. این اختلاف ها باعث می شود یک جامعه در عین داشتن یک هویت و بعد، دارای طبقه ها، قشرها، گروه ها و دسته های متعدد می شود. به همین لحاظ یکی از حوزه های مطالعاتی در علوم اجتماعی نابرابریها یا به تعبیری قشربندی و تاثیرهای آن بر دیگر حوزه های مطالعاتی است. از نظر وبر سبک زندگی در قالب پایگاه و گروه منزلتی معنی می یابد. به این ترتیب یک سبک زندگی یعنی بر همه اعضای یک گروه منطبق است و نه فقط بر یک فرد (برخلاف دیدگاه روانشناسی فردی آدلر) به عبارت دیگر از نظر وبر "دلیل اصلی برای نوعی خاص از سبک زندگی به نیاز گروهی از جامعه برای تأیید اعتبار موجودیت (جداگانه) خویشتن برای خود و دیگران باز می گردد." زیرا سبک های زندگی مشخص، تقسیمات موجود در نظم اجتماعی را مشروعیت می بخشد.

آلفرد آدلر (۱۸۷۵-۱۹۳۷) (Alfred Adler)

در حوزه روانشناسی سبک زندگی بی درنگ تداعی کننده نام آلفرد آدلر است. آدلر پایه دیدگاه های فلسفی خود زندگی روانی انسان را به منزله حرکت پیوسته ای در نظر می گیرد که شکل، شیوه بیان و کنش آن به صورت لحظه های تبلور یافته ای از این حرکت پیوسته است.

برای آدلر همه چیز از فردیت هستی انسان آغاز می شود و بدون در نظر گرفتن این کلیت که معرف وحدت غیرقابل تقسیم فرد است هیچ اقدامی امکان پذیر نیست. (وبلن، ص ۱۱۸)

آدلر معتقد است که سبک زندگی عمدتاً در سال های اولیه زندگی تا حدود پنج سالگی در انسان بنیاد نهاده می شود. سالهایی که کودک با توانایی و محدودیت های وراثتی خود، قدرت خلاقه و محیط پیرامونش آشنا می شود و با پیدایش احساس کهنتری به فرایند جبران پا می نهد. به این ترتیب نظر آدلر سبک زندگی نه موروثی است و نه کاملاً وابسته به محیط.

پیربورديو (Pieor Bourdiu)

بورديو همچون وبر از سبک زندگی به عنوان شاخصه و نماد و یا حتی فرصت های جلوه گری یا اثبات منزلت اجتماعی گروه های منزلتی و طبقات اجتماعی بهره می گیرد. اما در توضیح و تشریح رابطه سبک زندگی و طبقه بسیار فراتر از وبر قدم بر می دارد و آن را در چارچوب نظریه عمل خود قرار می دهد.

خلاصه دیدگاه بورديو این است که افراد و گروه ها در یک جامعه دارای موقعیت های متفاوت و متمایزی هستند (وضع یا فضای اجتماعی) فرد یا گروه با درونی کردن این وضعیت و نمادهای آن، یک نظام طبقه بندی اجتماعی را در ذهن

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیست و دوم و بیست و سوم خردادماه ۱۳۹۸

خود پدید می آورند (موضع گیری). این نظام به مجموعه ای از ترجیحات و انتخاب ها (سلیقه ها) را در ذهن خود یا افراد تولید می کند که معنا (ارزش) هایشان از خلال روابط و تضادهایشان درک می شود. به عبارت دیگر معنایشان ذاتی نیست بلکه رابطه ای است. این ترجیحات و انتخاب ها وقتی در محدوده توانایی ها و ناتوانایی های (یا همان سرمایه) اقتصادی و نمادین در قالب کنش ها و دارایی ها بروز می یابد، سبک زندگی متمایزی را پدید می آورد و به بیان دیگر نظام اجتماعی باز تولید می شود. بورديو این تفاوت ها و تمایزها را در قالب نظام طبقاتی و نزاع بر سر فرهنگ مشروع قابل فهم می داند (بورديو ۱۹۱۴، ص ۱۷۵-۱۷۴).

رابطه دین و سبک زندگی

در یک نگاه کلان می توان گفت که دین و سبک زندگی اجزای یک فرهنگ هستند پس در حال تعامل با یکدیگر هستند. بحث بر سر رابطه دین با هر سبک زندگی است که در فضای فرهنگی و جامعه شکل گرفته است که در آن نهادها و عناصر دینی وجود دارد. خواه این سبک به فرد یا افرادی از آن جامعه تعلق داشته باشد که مقید به دینی باشند یا نباشند.

وبر در ادیان و آئین های مذهبی به دنبال نوعی عقلانیت مادی ای معقول می گردد تا بتواند تاثیر آنها را بر سبک و روش زندگی انسانها نشان دهد.

به نظر وبر دین هندو و بودایی ادیانی سنتی و مناسک گرا، محافظه کار با باورهای جادویی می داند که هیچ اخلاق عقلانی و عملی در بر ندارند، در آموزه اصلی در اخلاق اجتماعی عینی "دارما" و "کارما" بیان شده است که اولی فرد را به انجام شغل و دومی به پذیرش کاستی که در آن زاده شده است وا می دارد.

در این دین ها باور بر این است که به جز از راه ترک دنیا نمی توان به رستگاری رسید و این به معنی همه امیال پیشینه ها و درگیری های دنیوی است.

از نظر وبر یهودیت ابتدایی فاقد زهدگرایی هایی بود که روح سرمایه داری را ایجاد کند.

شاید بتوان گفت آنچه باعث رونق مطالعه روابط میان دین و سبک زندگی به ویژه در آمریکای پس از جنگ دوم شد، از یک سو کاهش اهمیت مفهوم طبقه و جایگزینی تدریجی و نسبی اصطلاح سبک زندگی در مطالعه قشریندی اجتماعی بود و از سوی دیگر کاهش اهمیت عامل قومیت در تعیین هویت فردی آمریکائیان - در پی جانشینی نسل دوم و سوم مهاجران در ترکیب جمعیتی به جای نسل اول - موقعیتی را فراهم کرد که وابستگی های دینی نقش مهمی در برپایی شأن و منزلت ایشان و سبک زندگی ناشی از آن فراهم کند.

روش تحقیق

در این پژوهش چون بر شکل دهی چهارچوب مفهومی یا تدوین تئوری تأکید و نیاز به آشکارسازی دانش ضمنی خبرگان در این حوزه دارد از روش نظریه داده بنیاد بهره می برد. جامعه مورد بررسی مصرف کنندگان محصولات بوده

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیست و دوم و بیست و سوم خردادماه ۱۳۹۸

اند که برای حصول نتایج بهتر از افراد تحصیلکرده و دانشگاهی استفاده شده است. انتخاب افراد به کمک روش نمونه گیری نظری انجام شده است و با کمک روش مصاحبه عمیق گردآوری اطلاعات از جامعه مورد نظر انجام پذیرفته است. داده های هر مصاحبه در روش نظریه داده بنیاد با کمک سه روش کد گذاری نظری، کد گذاری محوری و کد گذاری انتخابی مورد واکاوی قرار گرفته است که برای سهولت در انجام کار از نرم افزار مکس کیودا ۳ نسخه دوازدهم استفاده شده است. و فرایند نمونه گیری و جمع آوری داده ها در این روش تا دستیابی به یک اشباع داده ها ادامه پیدا می کند که در این پژوهش تا نمونه هفدهم این فرایند ادامه داشته است.

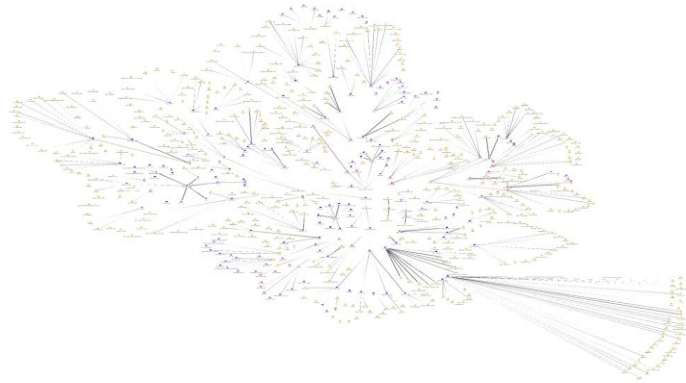
پژوهش حاضر از نظر فلسفه پژوهش، پژوهشی کیفی با رویکرد استقرایی بوده و از نظر جهت گیری، چون به دنبال شناسایی و تبیین مدل است، پژوهشی بنیادی محسوب می شود.

در این پژوهش با استفاده از گروه های کانون سعی شده تا مولفه هایی برای سبک زندگی تبیین گردد و در ادامه با استفاده از روش گردنند تئوری سعی در مقوله سازی و یافتن مدل شده است اصلاح می شوند

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از نظام مقوله ای قیاسی است. ابتدا با مفروض گرفتن تعاریف مشخصی قبل از شروع پژوهش، به مطالعه متون تعیین شده اقدام شده و بامقایسه تعاریف از پیش تعیین شده و متن های مورد نظر پرداخته می شود. مراحل کیفی تحلیل شامل، تعیین روشمند مقوله در عبارات یک متن است تا طی چند مرحله از تحقیق متن، مشخص می شود که آن مرحله به چند نحو توصیف میشود. تعاریف مقوله ها، نمونه ها و موارد مورد بررسی قرار می گیرند. سپس مرحله به مرحله کامل و در مراحل تحلیل اصلاح می شوند.

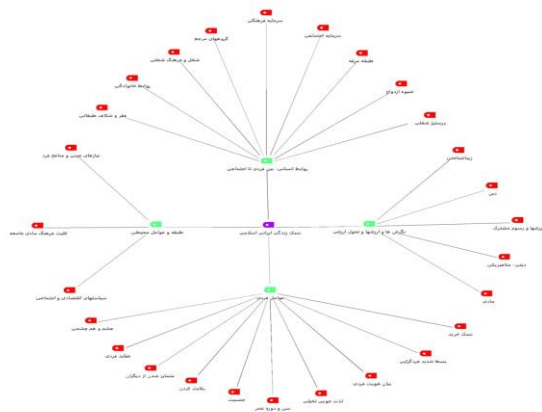
یافته های پژوهش

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیست و دوم و بیست و سوم خردادماه ۱۳۹۸

1/1

مدل دسته گل سبک زندگی ایرانی اسلامی

1/1

سبک زندگی ایرانی اسلامی و مولفه های آن

$$Sabkezen\ deg\ i_{it} = \beta_0 + \beta_1 fardi_{it} + \beta_2 mohiti_{it} + \beta_3 arzeshi_{it} + \beta_4 ensani_{it} + \varepsilon_{it}$$

جدول (۱-۱)

Dependent Variable: SABKE ZENDEGI

Method: Panel Least Squares

Date: 05/07/18 Time: 03:13

Sample: 1 128

Periods included: 128

Cross-sections included: 3

Total panel (unbalanced) observations: 384

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
FARDI	0.094763	0.038901	2.435997	0.0153
NEGARESG				
ARZESH	0.141931	0.040550	3.500181	0.0005
MOHITI	0.133976	0.035943	3.727472	0.0002
ENSANI				
ECHTEMAI	0.231809	0.037440	6.191423	0.0000
C	0.779066	0.204920	3.801803	0.0002

R-squared	0.573937	Mean dependent var	3.981723
Adjusted R-squared	0.564118	S.D. dependent var	0.747995
S.E. of regression	0.494902	Akaike info criterion	1.679325
Sum squared resid	123.0362	Schwarz criterion	1.811791
Log likelihood	-309.7608	Hannan-Quinn criter.	1.682038
F-statistic	65.26347	Durbin-Watson stat	1.972495
Prob(F-statistic)	0.000000		

نتایج بدست آمده در جدول ۱-۱ میزان تاثیر عوامل چهارگانه بدست آمده از مدل سبک زندگی را نشان می دهد که هر چهار عامل عوامل فردی، نگرشها و ارزشها، عوامل محیطی و عوامل انسانی اجتماعی بر سبک زندگی تاثیر مثبت و معنا داری را دارند. این تاثیرات در عوامل انسانی اجتماعی از سایر عوامل بیشتر است

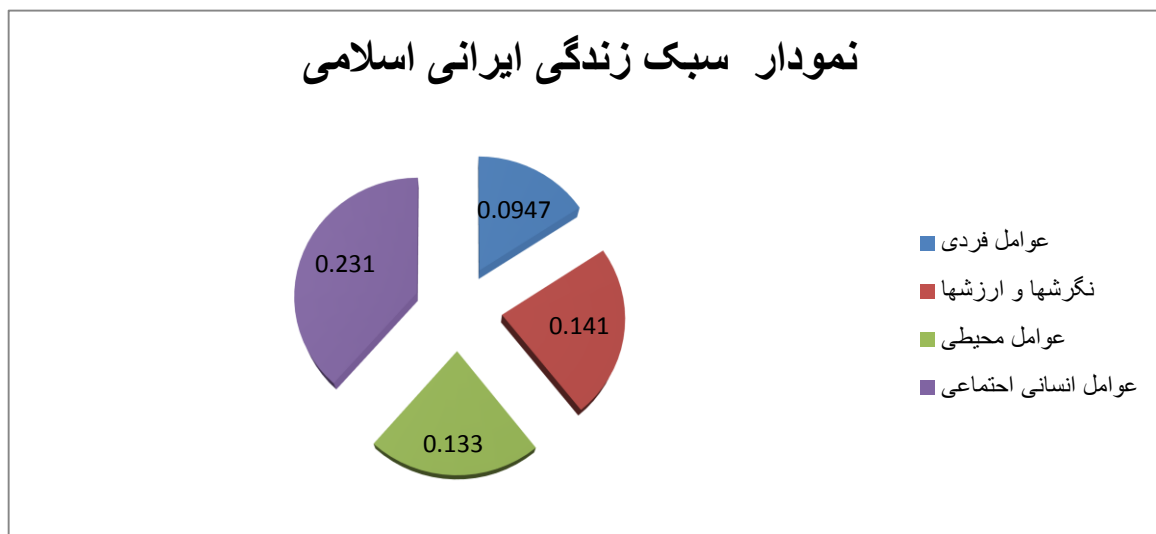
میزان t استودنت در هر چهار عامل بزرگتر از ۱,۹۶ می باشد که بیانگر رابطه مثبت بین متغیرهای وابسته با و تغییر مستقل می باشد.

سطح معنا داری عوامل کمتر از ۰.۵ است که می توان گفت با ۹۵ درصد اطمینان یا اعتماد این تاثیر و رابطه مثبت و معنا دار می باشد.

ضریب تشخیص که با نشانگر R^2 میزانش مشخص شده است مقدار ۵۷ درصد را نشان می دهد که به این معنا است که متغیرهای چهار گانه چقدر توانسته اند تغییرات متغیر سبک زندگی را توجیه نمایند. البته در روش پنل چون داده ها در سه طبقه توزیع می شوند این عدد پایین تر نشان داده می شود و مقدار ۵۷ درصد معادل ۹۵ درصد در سایر روشها مثل OLS می باشد.

مقدار F هم مقدار ۶۵ درصد را نشان می دهد که از مومن اهمیت کل رگرسیون است و مقدار قابل قبولی است. از مومن دوربین واتسون برای این که بدانیم الگوی رگرسیون ما دچار مشکل هم بستگی یا هم خطی نیست انجام شده است که مقدار اماره این از مومن باید در محدوده ۱۰۵ تا ۲,۵ باشد که برای الگوی ما عدد ۱,۹۷ است و بدین مفهوم است که متغیرهای مدل هم خط نیستند و به صورت مستقل در الگو تاثیر گذار هستند.

لذا چهار عامل مورد مطالعه تاثیرشان بر سبک زندگی تایید می گردد.

ششمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیست و دوم و بیست و سوم خردادماه ۱۳۹۸

$$Sabkezen\ deg\ i_{it} = \beta_0 + \beta_1 arab_{it} + \beta_2 azari_{it} + \beta_3 fars_{it} + \varepsilon_{it}$$

Dependent Variable: SABKE ZENDEGI

Method: Panel Least Squares

Date: 05/07/18 Time: 13:59

Sample: 1 128

Periods included: 128

Cross-sections included: 3

Total panel (unbalanced) observations: 384

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
ARAB	0.190518	0.042838	4.447449	0.0000
FARS	0.093359	0.005163	18.08231	0.0000
AZARI	0.619304	0.020970	29.53323	0.0000
C	0.796767	0.110433	7.214914	0.0000
R-squared	0.801309	Mean dependent var		3.909922
Adjusted R-squared	0.799737	S.D. dependent var		0.722927
S.E. of regression	0.323516	Akaike info criterion		0.591251
Sum squared resid	39.66705	Schwarz criterion		0.632483
Log likelihood	-109.2245	Hannan-Quinn criter.		0.607607
F-statistic	509.4961	Durbin-Watson stat		1.960878
Prob(F-statistic)	0.000000			

نتایج بدست آمده در جدول ۱-۲ میزان تاثیر سه فرهنگ متفاوت را بر مدل سبک زندگی را نشان می دهد که هر سه فرهنگ در با این مدل سبک زندگی همخوانی دارند البته فرهنگ آذری با بیشترین ضریب میتوان گفت سازگاری بیشتری با مدل دارد بر سبک زندگی تاثیر مثبت و معنا داری را دارند.

میزان t استودنت در هر سه فرهنگ بزرگتر از ۱,۹۶ می باشد که بیانگر رابطه مثبت بین متغیرهای وابسته با تغییر مستقل می باشد.

سطح معنا داری عوامل کمتر از ۰.۵ است که می توان گفت با ۹۵ درصد اطمینان یا اعتماد این تاثیر و رابطه مثبت و معنا دار می باشد.

ضریب تشخیص که با نشانگر R^2 میزانش مشخص شده است مقدار ۸۰ درصد را نشان می دهد که به این معنا است که این فرهنگ ها چقدر توانسته اند تغییرات متغیر سبک زندگی را توجیه نمایند. البته در روش پنل چون داده ها در سه طبقه توزیع می شوند این عدد پایین تر نشان داده می شود و مقدار ۸۰ درصد معادل ۹۹ درصد در سایر روشها مثل OLS می باشد.

مقدار F هم مقدار ۵۰ درصد را نشان می دهد که از من اهمیت کل رگرسیون است و مقدار قابل قبولی است. البته چون قومیت ها کاملا مستقل هستند این اماره به این مقدار نشان داده شده است.

از من دوربین واتسون برای این که بدانیم الگوی رگرسیون ما دچار مشکل هم بستگی یا هم خطی نیست انجام شده است که مقدار اماره این از من باید در محدوده ۱۰۵ تا ۲,۵ باشد که برای الگوی ما عدد ۱,۹۶ است و بدین مفهوم است که متغیرهای مدل هم خط نیستند و به صورت مستقل در الگو تاثیر گذار هستند.

لذا هر سه قومیت فارس و آذری و عرب مورد مطالعه مطابقت شان با مدل سبک زندگی تایید می گردد.

Dependent Variable: AZARI

Method: Panel Least Squares

Date: 05/07/18 Time: 11:50

Sample: 5 1 128

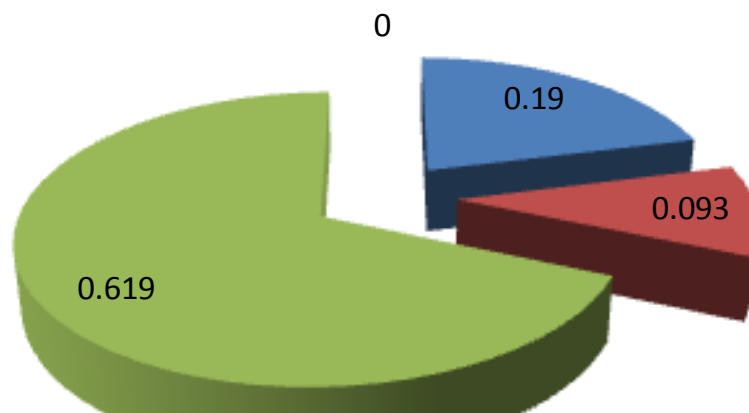
Periods included: 128

Cross-sections included: 3

Total panel (unbalanced) observations: 384

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
NEGARESH				
ARZESH	0.364835	0.045811	7.963965	0.0000
FARDI	0.269135	0.050525	5.326814	0.0000
MOHITI	0.099138	0.054720	1.811715	0.0708
ENSANI				
ECHTEMAI	0.257126	0.037532	6.850847	0.0000
C	0.672405	0.150862	4.457095	0.0000
R-squared	0.492638	Mean dependent var	3.469974	
Adjusted R-squared	0.489967	S.D. dependent var	0.602168	
S.E. of regression	0.430048	Akaike info criterion	1.157963	
Sum squared resid	70.27772	Schwarz criterion	1.188887	
Log likelihood	-218.7498	Hannan-Quinn criter.	1.170230	
F-statistic	184.4858	Durbin-Watson stat	1.939500	
Prob(F-statistic)	0.000000			

نمودار سبک زندگی قومیت ها

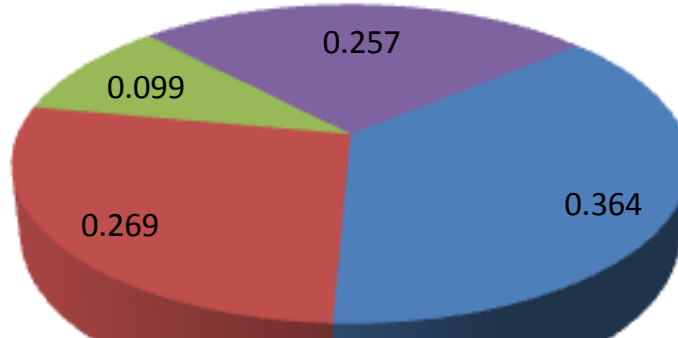
$$Azari_{it} = \beta_0 + \beta_1 fardi_{it} + \beta_2 mohiti_{it} + \beta_3 arzeshi_{it} + \beta_4 ensani_{it} + \varepsilon_{it}$$

در جدول ۱-۳ نتایج داده های مرتبط با چهار عامل اصلی بدست آمده در مدل سبک زندگی در فرهنگ اذری مورد مطالعه قرار گرفته است و نتایج نمایانگر این است که از چهار عامل سه عامل دارای ضریب و میزان تاثیر قابل قبولی هستند که نگرشها و ارزشها بالاترین میزان تاثیر را در این قومیت به خود اختصاص داده است و عوامل محیطی کمترین تاثیر را داشته است.

میزان t استودنت در سه عامل بزرگتر از ۱,۹۶ می باشد که بیانگر رابطه مثبت بین متغیرهای وابسته با تغییر مستقل می باشد. و متغیر عوامل محیطی عدد ۱,۸۱ شده که بیانگر عدم رابطه مثبت با متغیر وابسته است. سطح معنا داری سه عامل کمتر از ۰,۰۵ است که می توان گفت با ۹۵ درصد اطمینان یا اعتماد این تاثیر و رابطه مثبت و معنا دار می باشد. و عامل محیطی مقدار ۰,۰۷ است که میتوان با ۹۳ درصد اطمینان آن را بیان کرد. ضریب تشخیص که با نشانگر R^2 میزانش مشخص شده است مقدار ۴۲ درصد را نشان می دهد که به این معنا است که عوامل چهارگانه سبک زندگی در قومیت اذری چقدر توانسته اند تغییرات متغیر سبک زندگی را توجیه نمایند. البته در روش پنل چون داده ها در چهار طبقه توزیع می شوند این عدد پایین تر نشان داده می شود و مقدار ۴۲ درصد معادل ۷۵ درصد در سایر روشها مثل OLS می باشد.

ازمون دوربین واتسون برای این که بدانیم الگوی رگرسیون ما دچار مشکل هم بستگی یا هم خطی نیست انجام شده است که مقدار اماره این ازمون باید در محدوده ۱۰۵ تا ۲,۵ باشد که برای الگوی ما عدد ۱,۹۳ است و بدین مفهوم است که متغیرهای مدل هم خط نیستند و به صورت مستقل در الگو تاثیر گذار هستند. لذا سه عامل مورد مطالعه تاثیرشان بر سبک زندگی اذری ها تایید می گردد.

مودار عوامل سبک زندگی در فرهنگ اذری

$$Arab_{it} = \beta_0 + \beta_1 fardi_{it} + \beta_2 mohiti_{it} + \beta_3 arzeshi_{it} + \beta_4 ensani_{it} + \varepsilon_{it}$$

Dependent Variable: ARAB

Method: Panel EGLS (Period random effects)

Date: 05/07/18 Time: 03:36

Sample: 1 128

Periods included: 128

Cross-sections included: 3

Total panel (unbalanced) observations: 384

Swamy and Arora estimator of component variances

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
FARDI	0.041326	0.047009	0.879103	0.3799
MOHITI	0.108370	0.042252	2.564856	0.0107
NEGARESH				
ARZESH	0.160841	0.043483	3.698896	0.0002
ENSANI				
ECHTEMAI	0.134875	0.052746	2.557069	0.0109
C	0.807412	0.247750	3.258980	0.0012
R-squared	0.174886	Mean dependent var	2.643897	
Adjusted R-squared	0.159484	S.D. dependent var	0.724788	
S.E. of regression	0.664533	Akaike info criterion	2.157963	
Sum squared resid	70.27772	Schwarz criterion	2.188887	
Log likelihood	-218.7498	Hannan-Quinn criter.	2.170230	
F-statistic	174.4765	Durbin-Watson stat	1.969500	
Prob(F-statistic)	0.000000			

در جدول ۱-۴ نتایج داده های مرتبط با چهار عامل اصلی بدست آمده در مدل سبک زندگی در فرهنگ عرب مورد مطالعه قرار گرفته است و نتایج نمایانگر این است که از چهار عامل سه عامل دارای ضریب و میزان تاثیر قابل قبولی هستند که نگرشها و ارزشها بالاترین میزان تاثیر را در این قومیت به خود اختصاص داده است و عوامل فردی کمترین تاثیر را داشته است.

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیست و دومین و سومین خردادماه ۱۳۹۸

میزان t استودنت در سه عامل بزرگتر از ۱,۹۶ می باشد که بیانگر رابطه مثبت بین متغیرهای وابسته با و تغییر مستقل می باشد. و متغیر عوامل فردی عدد ۰,۸۷ شده که بیانگر عدم رابطه مثبت با متغیر وابسته است. سطح معنا داری سه عامل کمتر از ۰,۵ است که می توان گفت با ۹۵ درصد اطمینان یا اعتماد این تاثیر و رابطه مثبت و معنا دار می باشد.

ضریب تشخیص که با نشانگر R^2 میزانش مشخص شده است مقدار ۱۷ درصد را نشان می دهد که به این معنا است که عوامل چهارگانه سبک زندگی در قومیت اذری چقدر توانسته اند تغییرات متغیر سبک زندگی را توجیه نمایند. البته در روش پنل چون داده ها در چهار طبقه توزیع می شوند این عدد پایین تر نشان داده می شود و مقدار ۱۷ درصد عدد پایینی است و میتوان گفت که این مدل با قومیت عرب سازگاری ندارد.

ازمون دوربین واتسون برای این که بدانیم الگوی رگرسیون ما دچار مشکل هم بستگی یا هم خطی نیست انجام شده است که مقدار اماره این ازمون باید در محدوده ۱۰۵ تا ۲,۵ باشد که برای الگوی ما عدد ۱,۹۶ است و بدین مفهوم است که متغیرهای مدل هم خط نیستند و به صورت مستقل در الگو تاثیر گذار هستند. لذا سه عامل مورد مطالعه تاثیرشان بر سبک زندگی اعراب تایید می گردد.

Dependent Variable: FARS

Method: Panel Least Squares

Date: 05/07/18 Time: 18:45

Sample: 1 128

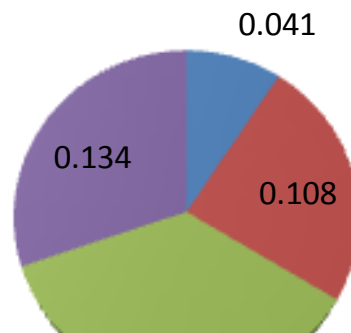
Periods included: 128

Cross-sections included: 3

Total panel (unbalanced) observations: 384

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
ENSANI	0.821358	0.068340	12.01873	0.0000
MOHITI	0.179148	0.042612	4.204143	0.0000
NEGARESH				
ARZESH	0.714194	0.050710	14.08387	0.0000
FARDI	0.607029	0.058121	10.44419	0.0000
C	0.610396	0.265570	2.298442	0.0221
R-squared	0.274907	Mean dependent var		3.765013
Adjusted R-squared	0.273004	S.D. dependent var		0.927829
S.E. of regression	0.791105	Akaike info criterion		2.374436
Sum squared resid	238.4477	Schwarz criterion		2.395052
Log likelihood	-452.7045	Hannan-Quinn criter.		2.382614
F-statistic	144.4498	Durbin-Watson stat		2.078684
Prob(F-statistic)	0.000000			

بودار عوامل سبک زندگی در فرهنگ عرب

$$Fars_{it} = \beta_0 + \beta_1 fardi_{it} + \beta_2 mohiti_{it} + \beta_3 arzeshi_{it} + \beta_4 ensani_{it} + \varepsilon_{it}$$

در جدول ۱-۵ نتایج داده های مرتبط با چهار عامل اصلی بدست آمده در مدل سبک زندگی در فرهنگ پارسی مورد مطالعه قرار گرفته است و نتایج نمایانگر این است که هر چهار عامل دارای ضریب و میزان تاثیر قابل قبولی هستند که عامل انسانی اجتماعی با ۸۲ درصد بالاترین میزان تاثیر را در این قومیت به خود اختصاص داده است و عوامل فمحیطی با ۱۷ درصد کمترین تاثیر را داشته است.

میزان t استودنت در چهار عامل بزرگتر از ۱,۹۶ می باشد که بیانگر رابطه مثبت بین متغیرهای وابسته با و تغییر مستقل می باشد.

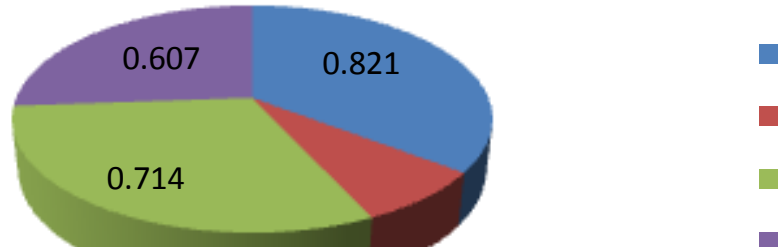
سطح معناداری چهار عامل کمتر از ۰.۵ است که می توان گفت با ۹۵ درصد اطمینان یا اعتماد این تاثیر و رابطه مثبت و معنادار می باشد.

ضریب تشخیص که با نشانگر R^2 میزانش مشخص شده است مقدار ۲۷ درصد را نشان می دهد که به این معنا است که عوامل چهارگانه سبک زندگی در قومیت پارسی چقدر توانسته اند تغییرات متغیر سبک زندگی را توجیه نمایند. البته در روش پنل چون داده ها در چهار طبقه توزیع می شوند این عدد پایین تر نشان داده می شود و مقدار ۲۷ درصد عدد پایینی است که البته در مقایسه با سایر روشها معادل ۵۰ درصد می باشد

ازمون دوربین واتسون برای این که بدانیم الگوی رگرسیون ما دچار مشکل هم بستگی یا هم خطی نیست انجام شده است که مقدار اماره این ازمون باید در محدوده ۱۰۵ تا ۲,۵ باشد که برای الگوی ما عدد ۲,۰۷ است و بدین مفهوم است که متغیرهای مدل هم خط نیستند و به صورت مستقل در الگو تاثیر گذار هستند.

لذا چهار عامل مورد مطالعه تاثیرشان بر سبک زندگی قومیت پارسی تایید می گردد.

عوامل سبک زندگی در فرهنگ پارسی

نتیجه گیری

با نگاهی به پژوهشی که توسط شالچی در سال ۸۶ انجام پذیرفت تلاش برای کمی سازی شاخص های سنجش سبک زندگی صورت داده ست اما این شاخص ها قابلیت تعمیم به جمعیت جوان کشورمان را ندارد.

حمیدرضا فرجی در سال ۸۶ برای دستیابی به تاثیر جنسیت در شکل گیری سبک زندگی مطالعه ایی را انجام داد که با روش مصاحبه عمیق انجام شد اما به دلیل عدم استفاده از یک روش علمی کارآمد در تحقیق کیفی نتایج قابل تعمیمی را نمی توان از آن استخراج کرد. مطالعه فاضلی هم در سال ۸۶ مانند فرجی به دلیل یک سو نگری و تمرکز بر مصرف به عنوان تنها بعد سنجش سبک زندگی مورد نقد قرار گرفت. به همین ترتیب مطالعه سعید مهدوی کنی در سال ۸۶ برای بررسی نظری مولفه های سبک زندگی با روش اسنادی به دلیل عدم از مومن مولفه ها توسط داده های میدانی نتوانست به طراحی یک مدل کمک نماید. مطالعه ازکیا و رودبارکی در سال ۸۹ با یک روش ترکیبی تلاش نمود تا نظریات توسعه و سبک زندگی را تلفیق نماید که این مطالعه هم به دلیل عدم توجه به تفاوت های نظری میان شهر و روستا از پایایی بالایی برخوردار نشد. اما مدل این پژوهش به صورتی جامع و با کاربرد در قومیت های ایرانی از مصاحبه های عمیق بدست آمده است و در مقایسه با مدل های خارجی هم با توجه به مدل طراحی شده برای سبک زندگی ایرانی چهار عامل اصلی در آن بیشترین تاثیر را دارند که با مقایسه مدل هایی که در کشورهای دیگر طراحی شده است مثل مدل بوردیو سه که عامل دارند در این مدل ایرانی عامل فردی را اضافه تر داریم و در نتایج پرسشنامه ها هم این عامل بیشتر از سایر عوامل تاثیرگذار است لذا سیاست گذاران این حوزه به جای سرمایه گذاری در حوزه های جمعی و رسانه ایی پیشنهاد می گردد که روی آموزش های فردی سرمایه گذاری نمایند. با نگاهی به اماره های موجود در هر سه فرهنگ ایرانی بیشترین سهم در شاکله سبک زندگی مربوط به نگرشها و ارزشها می باشد که نمایانگر تاثیر دین بر سبک زندگی می باشد و هر سه فرهنگ در بیشتر مقوله ها شبیه به همدیگر رفتار میکنند به جز تاثیر پذیری از محیط و فرد گرایی که بسته به غنای فرهنگی اقوام دارد.

مردم ایران روش و سبک زندگی خاص خود را دارند که بخشی از مذهب و بخشی فرهنگ ایرانی بهم آمیخته است. و بدلیل تنوع فرهنگی در کشور که بیشتر به یک منبت کاری فرهنگی شبیه است سبک های زندگی متنوعی را شاهد

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشران، چالش‌ها و الزامات تحقق؛ بیست و دومین و بیست و سومین خردادماه ۱۳۹۸

هستیم که در اموری مانند پوشاک، علم آموزی، نظافت، اوقات فراغت، مسکن و امکانات زندگی بروز می‌کنند. نتایج این پژوهش در مقایسه با مطالعات و مدل‌های دیگر کشورها نشان از اضافه شده یک مولفه عوامل فردی دارد که در دیگر مدلها نیست و میزان تاثیر آن در این مدل هم بیشتر می‌باشد.

لذا پیشنهاد می‌شود سیاست‌گذاران با توجه به تدابیر اتخاذ شده در سند الگوی پیشرفت به تقویت ابعاد و مولفه‌های تاثیر گذار بر مدل همت‌گمارند و در راستای نهادینه کردن آن برنامه ریزی نمایند.

اگرچه کشور ایران با تمدن و سابقه دیرینه مدنیت در دنیا از دیرباز الگوی رفتاری بسیاری از کشورها شناخته شده است و شیوه حکومت داری و سبک زندگی ایرانی جزو آرزوهای سایر ملل به حساب می‌آمده است بعد از فتح ایران به دست اعراب و تداخل فرهنگ ایرانی-عربی این روشها و سبک‌ها یا تخریب و یا بدست فراموشی سپرده شده است. و حتی در ارائه یک روش و سبک زندگی اسلامی نیز متاسفانه ناکام بوده است. شاید کتاب مفاتیح الحیاء آیت الله جوادی آملی را بتوان اولین مرجع در حوزه سبک زندگی اسلامی دانست که با بهره‌گیری از آیات و روایات دینی به وظایف و رفتارهای اجتماعی انسان پرداخته شده است. با نگاهی به امارهای موجود در هر سه فرهنگ ایرانی بیشترین سهم در شاکله سبک زندگی مربوط به نگرشها و ارزشها می‌باشد که نمایانگر تاثیر دین بر سبک زندگی می‌باشد و هر سه فرهنگ در بیشتر مقوله‌ها شبیه به همدیگر رفتار میکنند به جز تاثیر پذیری از محیط و فرد گرایی که بسته به غنای فرهنگی اقوام دارد. مردم ایران روش و سبک زندگی خاص خود را دارند که بخشی از مذهب و بخشی فرهنگ ایرانی بهم آمیخته است. و بدلیل تنوع فرهنگی در کشور که بیشتر به یک منبت کاری فرهنگی شبیه است سبک‌های زندگی متنوعی را شاهد هستیم که در اموری مانند پوشاک، علم آموزی، نظافت، اوقات فراغت، مسکن و امکانات زندگی بروز می‌کنند.

منابع و ماخذ

- مصرف و سبک زندگی، فاضلی محمد، نشر صبح صادق، چاپ اول، ۱۳۸۲
- مصرف، رابرت باکاک، ترجمه خسرو صبری، چاپ اول، انتشارات شیرازه، ۱۳۸۲
- جامعه مصرفی، ژان بودریار، ترجمه پیروز ایزدی، چاپ پنجم، انتشارات ثالث، ۱۳۹۴
- سبک زندگی اسلامی - ایرانی، شریفی احمد حسین، چاپ سوم، انتشارات آفتاب توسعه، ۱۳۹۴
- روانشناسی فردی، آدلر آلفرد، ترجمه حسن زمانی شرفشاهی، انتشارات تصویر، چاپ سوم، ۱۳۷۰
- نظریه طبقه تن آسا، ویلن تورستین، ترجمه فرهنگ ارشاد، نشر نی، چاپ چهارم، ۱۳۹۴
- دین و سبک زندگی، مهدوی کنی سعید، انتشارات دانشگاه امام صادق (ع)، چاپ سوم، ۱۳۹۰
- تمايز، بوردیو پی‌یر، ترجمه حسن چاوشیان، نشر ثالث، چاپ چهارم، ۱۳۹۵
- رازوری زنانه، فریدان بتی، فاطمه صادقی و هما مداح، نشر نگاه معاصر، چاپ اول، ۱۳۹۲
- خواجه نوری؛ بیژن، علی روحانی و سمیه هاشمی (۱۳۹۰، ب) " سبک زندگی و مدیریت بدن، فصلنامه عملی " پژوهش زنان، سال دوم، شماره ۴، ص ۲۱، ص ۴۸-۲۱

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیست و دومین و بیست و سومین خردادماه ۱۳۹۸

- ذکایی، محمدسعید (۱۳۸۱) خرده فرهنگ، سبک زندگی و هویت، مجموعه رشد آموزشی علوم اجتماعی شماره ۲۰-۲۱ جلائی پور، حمیدرضا و جمال محمدی، ۱۳۸۷، نظریه های متناظر جامعه شناسی، تهران، نشر نی
- چنی، دیوید، ۱۳۷۶، سبک زندگی ترجمه حسن پادشیان، فصلنامه فرهنگ عمومی، شماره ۱۰ و ۱۱، بهار و تابستان شفیع آبادی، عبدالله و ناصری غلامرضا ۱۳۸۷، نظریه های مشاوره و روان امامی، تهران، مرکز نشر دانشگاهی
- شارف، ریچارد اس، نظریه های روان آرمانی و مشاوره، ترجمه مهرداد فیروز بخت، ۱۳۸۱، تهران موسسه خدمات فرهنگی رسا شولتز، دوان و شولتز ف الن ، نظریه های شخصیت، ترجمه یوسف کریمی، ۱۳۸۷، تهران، نشر ارسباران
- علیزاده، حمید، ۱۳۸۲، آلفرد آدلر پیشگام در روان کاوی جامعه نگر، تهران، نشر دانش
- پروچکا، جیمی و نورگراس، ۱۹۹۹، نظریه های روان درمانی، ترجمه یحیی سیدمحمدی، ۱۳۸۶، تهران انتشارات رشد
- فیست، حسی و فیست گرگوری جی، ۲۰۰۲، نظریه های شخصیت، ترجمه یحیی سیدمحمدی، ۱۳۸۶، نشر ویرایش رحیمیان، حوریه بانو، ۱۳۸۱، نظریه ها و روش های مشاوره و روان درمانی، تهران، انتشارات مهرداد
- شولتز، دوان، شولتز، میلانی آلن، ۱۹۹۸، نظریه ها و شخصیت، ترجمه یحیی سیدمحمدی، ۱۳۸۴، تهران، نشر ویرایش سعیدی، علی اصغر، ۱۳۸۲، جامعه مصرفی و جوانان، فصلنامه مطالعات جوانان، شماره پنجم، بهار
- Sparagaren G. and B.Vanvliet: Lifestyle, Ceosunption and environment “The ecological modernisation of pomestic consumption environmentad politics” .
- Berzano L.Genova C. “lifestyle and subwltors history and a new perspective”, Roulesge.london, 2015
- Ponthere G(2011)” mortality and lifestyle” journal of family and economie Issues.32
- Shulman, Bernard .H & mosak Harold H. “Manoal for lifestyle Assessment moncie, in Aceelevated Development” 1988.
- Powers , Robert L. & G liffith, jane” Understandiy lifestyle: the psycho-clority process Chicago”: America institute of Adlerian studies. (1987)
- Parnell j & H.al.(2oo6) strategy through the Eyes of consumer: An Exploratory study across emerging economies universidad de talca, chile
- Paterson, M.(2oo6) consumption and everydaylife. Rutledge
- Arnold Mitchell,” the nine American lifestyle”, newyourk: macmillen 1983
- Tomlinson, M. (1998). “Lifestyle and social classes. Center for research on Innovation and competition. The university of Manchester.
- Veal ,A.J (2002) Leisure, culture and lifestyle. Sydney: university of technology.
- Liespatalily , tourist and lifestyle ceoncepts Maree thyne Eric louws
- An approach to measuring guality of life Arnold Mitchell
- The state of social progress of Islamic societiey Habib Tiliouine richard j.Gstes
- Ansbacher, H.L.(2001) Lifestyle: a Historical and systematic Review Journal of Individual psychology.
- Bocock R.(1992). Consumption and lifestyle. In Robert Bocock & Kenneth Thompson (Eds). Social and culturd forms of modernity. Open university press.
- Evanse D. & T.Jackson (2007) towards a sociology Sustainable lifestyle. University of surrey.
- Frohich, K & L.Potvin (1992) collective lifestyle as the target for Hearth promotion. Canadian journal of public health.
- Gust L. (2004) strategic to promote sustainable con summer behavior the use of the life style Approach, hand university International masters programmed / in enviornmental science.
- Sioberg, L. & E.Engelbery (2005). Lifestyle and consumer Behavior. Center for Rish Research.
- Sobel, M (1981) lifestyle and social structure: concepts Definitions and Analysis. Academic press.

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشران ما، چالش‌ها و الزامات تحقق؛ بیست و دوم و بیست و سوم خردادماه ۱۳۹۸